

Posudek na rigorózní práci

VÝCHOVA A VÝVOJ DĚTÍ V LESBICKÉ RODINĚ

předkládá Mgr. Anna Sedláčková

Předložená rigorózní práce se věnuje problematice rodiny a vývoje dětí, avšak zaměřuje se na specifické rodinné uspořádání homoparentálních (lesbických) rodin a hledá souvislosti s vývojem a výchovou dětí vyrůstajících v takových rodinách. Jde o práci poměrně rozsáhlou (168 stran, 18 příloh), navazující na práci diplomovou, kterou rozvíjí a doplňuje. Předkládá tematiku, která je v současné době u nás živě diskutována a rozhodně obsahuje řadu relevantních psychologických aspektů, kterým je třeba dobře rozumět s ohledem na individuální i společenský rozměr problematiky.

Rigorózní práce působí uceleným dojmem, je koncipována jako teoreticko-empirická studie. Je rozdělena do tří částí – postupně autorka nabízí dobře utříděné poznatky o homoparentálních (lesbických) rodinách, dále uvádí specifika vývoje dětí z lesbických rodin v obecném kontextu psychického a zejména sociálního a emocionálního vývoje dětí, předkládá výsledky kvalitativně pojatého výzkumu.

Autorka provází krok za krokem relevantními souvislostmi tematiky rodiny a vývoje dítěte, předkládá poznatky z dobře zpracovaného a rozsáhlého souboru odborných, převážně zahraničních publikací. Poznatky jsou utříděné, adekvátně zpracované a zároveň z psychologického a metodologického hlediska odborně reflektované. Z ontogenetického vývoje zajímavě vyčleňuje genderový vývoj, zamýšlí se nad působením vzorů dospělých a genderovou identitou dítěte. Specifičnost sociálních vztahů v různě strukturovaných homoparentálních, resp. lesbických rodinách zakládá též možnosti poněkud odlišného vývoje dětí. Domnívám se však, že se tak děje v rámci velkého množství nejrůznějších podob rodinných vztahů v běžném, většinově uspořádaném rodinném společenství (svobodné matky s dětmi, neúplné rodiny, různé podoby rodin doplněných atd.).

Empirická část přináší podrobnou zprávu o výzkumu, jehož cílem bylo zmapovat pohled dětí vyrůstajících v lesbické rodině – jak uvádí autorka: „*jádrem práce je psychologická analýza zkušeností dětí z českých lesbických rodin*“. Z povahy cíle je zřejmý kvalitativní výzkumný design, jemuž odpovídají zvolené metody, postup sběru dat i způsob jejich zpracování. Výzkumný soubor tvořilo 10 dětí od 4 do 15 let pocházejících ze 6 lesbických rodin a tudíž také 6 lesbických párů. Tzv. zprávy z výzkumného šetření jsou jednotně strukturované a předkládají plastický obraz o životě dětí v lesbické rodině, případně o specifikách jejich vývoje. Dále autorka výsledky shrnuje podle dobře vymezených proměnných s ohledem na soubor respondentů i použitých metod. Právě zde lze nalézt řadu autorčiných psychologických postřehů, úvah, sdělení, které propojují empirickou část s částí literárně přehledovou. V kapitole nazvané Diskuze je podobných postřehů povýtce málo a je spíše metodologickou úvahou nad realizovaným výzkumem.

Otázky do diskuze nad předloženou prací: Existují kritické momenty výchovy dětí v lesbických rodinách? Jak dále zkoumat tuto problematiku? Jak uspořádat případné psychologické a výchovné intervence ve prospěch vývoje dětí?

Závěr:

Mgr. Anna Sedláčková předložila kvalitní studii věnovanou aktuální a „nové“ problematice, která rozhodně splňuje požadavky na rigorózní práce kladené. Doporučuji proto, aby se stala předmětem obhajoby v rámci rigorózního řízení na katedře psychologie UK FF v Praze.